

คู่มือการดำเนินงาน
เรื่อง การจัดการความรู้ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร
กลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
สำนักนโยบายและบริหารด้านพลังงานปรมาณู
สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

คู่มือปฏิบัติงาน
เรื่อง การจัดการความรู้ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
(ฉบับที่ ๑)

เสนอโดย	งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร กลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
จัดเตรียมโดย	งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร กลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
ทบทวนโดย	
อนุมัติโดย	
สำเนาเล่มที่	

สำนักงานนโยบายและบริหารด้านพลังงานปรมาณู

รหัสเอกสาร: KM-...-...

ประกาศใช้วันที่: (ประกาศโดย DCC)

Procedure Manual: ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน	ฉบับที่:	ปรับปรุงครั้งที่:	หน้า:
เรื่อง: การบริหารจัดการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ของ ปส.	๑	-	๓/๙

สารบัญ

	หน้า
๑. วัตถุประสงค์	๔
๒. ขอบเขต	๔
๓. คำจำกัดความ	๔
๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ	๕
๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๕
๕.๑ กระบวนการจัดการความรู้ (แบบทั่วไป)	
๕.๒ กระบวนการจัดการความรู้ตามแนวทาง ของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA)	๗
๖. แผนผังการปฏิบัติงานการจัดการความรู้ ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติในภาพรวม	๘
๗. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามระเบียบวิธีปฏิบัติงาน	๙
๘. เอกสารอ้างอิง	๙
๙. เอกสารแนบท้าย	๙
เอกสารภาคผนวก ๑	
เอกสารภาคผนวก ๒	
เอกสารภาคผนวก ๓	

ผู้จัดทำ	ผู้ทบทวน	ผู้อนุมัติ
งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สำนักงานนโยบายและบริหารด้านพลังงานปรมาณู

รหัสเอกสาร: KM-...-...

ประกาศใช้วันที่: (ประกาศโดย DCC)

Procedure Manual: ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน	ฉบับที่:	ปรับปรุงครั้งที่:	หน้า:
เรื่อง: การบริหารจัดการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ของ ปส.	๑	-	๔/๙

๑. วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจ มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดการความรู้ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

๑.๒ เพื่อทบทวนและปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจัดการความรู้ให้สามารถสนับสนุนกระบวนการสร้างคุณค่าของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติได้อย่างเหมาะสม

๑.๓ เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงกระบวนการงานด้านการจัดการความรู้ ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. ขอบเขต

ระเบียบปฏิบัติงานนี้ ใช้สำหรับเป็นกระบวนการงานด้านการจัดการความรู้ ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓. คำจำกัดความ

คำจำกัดความทั่วไป

การจัดการความรู้ (Knowledge management - KM) คือ การรวบรวม สร้าง จัดระเบียบ แลกเปลี่ยน และประยุกต์ใช้ความรู้ในองค์กร โดยพัฒนาระบบจากข้อมูลไปสู่สารสนเทศ เพื่อให้เกิดความรู้ และปัญญาในที่สุด ความรู้สามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้สองประเภท คือ ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้แฝงเร้น หรือความรู้แบบฝังลึก (Tacit Knowledge)

ระดับของความรู้ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ ระดับ คือ

๑. ความรู้เชิงทฤษฎี (Know-What)
๒. ความรู้เชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ (Know-How)
๓. ความรู้ในระดับที่อธิบายเหตุผล (Know-Why)
๔. ความรู้ในระดับคุณค่า ความเชื่อ (Care-Why)

คำจำกัดความเฉพาะ

เนื่องจากประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกลำดับที่ ๕๘ ของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ และสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักของประเทศไทยในการกำกับดูแลความปลอดภัยในการใช้พลังงานนิวเคลียร์และรังสีภายในประเทศ รวมทั้งประสานงานและดำเนินการตามพันธกรณีกับ IAEA นับแต่นั้นมาประเทศไทยก็ได้รับความช่วยเหลือทั้งด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเสมอมา รวมทั้ง แนวทางการจัดการความรู้ขององค์กร ทางสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติได้พยายามใช้แนวทางการจัดการความรู้ของ IAEA มาเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานเช่นกัน

ผู้จัดทำ	ผู้ทบทวน	ผู้อนุมัติ
งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สำนักนโยบายและบริหารด้านพลังงานปรมาณู

รหัสเอกสาร: KM-...-...

ประกาศใช้วันที่: (ประกาศโดย DCC)

Procedure Manual: ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน	ฉบับที่:	ปรับปรุงครั้งที่:	หน้า:
เรื่อง: การบริหารจัดการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ของ ปส.	๑	-	๕/๙

๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ

๔.๑ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและบริหารด้านพลังงานปรมาณู มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานภาพรวม

๔.๒ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่บริหารงานการจัดการความรู้ขององค์กร

๔.๓ เจ้าหน้าที่งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร มีหน้าที่ดำเนินงานตามขั้นตอนการจัดการความรู้ขององค์กร

๔.๔ คณะกรรมการจัดการองค์ความรู้ (KM) ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ มีหน้าที่เสนอแนวคิดและข้อคิดเห็นการพัฒนาจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ตลอดจนเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและจัดทำหลักสูตร รวมทั้ง กิจกรรมเพื่อถ่ายทอดแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ยึดแนวทางการจัดการความรู้ทั้งรูปแบบปฏิบัติทั่วไปและแนวทางการจัดการความรู้ของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) เพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบภารกิจขององค์กร

๕.๑ กระบวนการจัดการความรู้ (แบบทั่วไป) สามารถจำแนกออกเป็น ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification)

องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการบรรลุวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมายขององค์กร และพิจารณาว่าองค์กรมีองค์ความรู้นี้อยู่หรือไม่ อยู่ในรูปแบบใด หรืออยู่ที่บุคคลใด

๒. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition)

สร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือแสวงหาความรู้จากภายนอก หากองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อองค์กรนั้นยังไม่มีหรือมีไม่เพียงพอ รวมถึงการรักษาความรู้เก่า และการกำจัดความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้ว

๓. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)

วางโครงสร้างความรู้ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในอนาคต

๔. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement)

ปรับปรุงรูปแบบ เนื้อหาเอกสารหรือองค์ความรู้ให้เป็นสมบูรณ์ มีมาตรฐาน และใช้ภาษาเดียวกัน

๕. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access)

ทำให้เข้าถึงองค์ความรู้ที่ต้องการได้ง่ายสะดวก โดยอาจใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT), Web board หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์มาช่วยเพื่ออำนวยความสะดวก

ผู้จัดทำ	ผู้ทบทวน	ผู้อนุมัติ
งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

Procedure Manual: ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน	ฉบับที่:	ปรับปรุงครั้งที่:	หน้า:
เรื่อง: การบริหารจัดการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ของ ปส.	๑	-	๖/๙

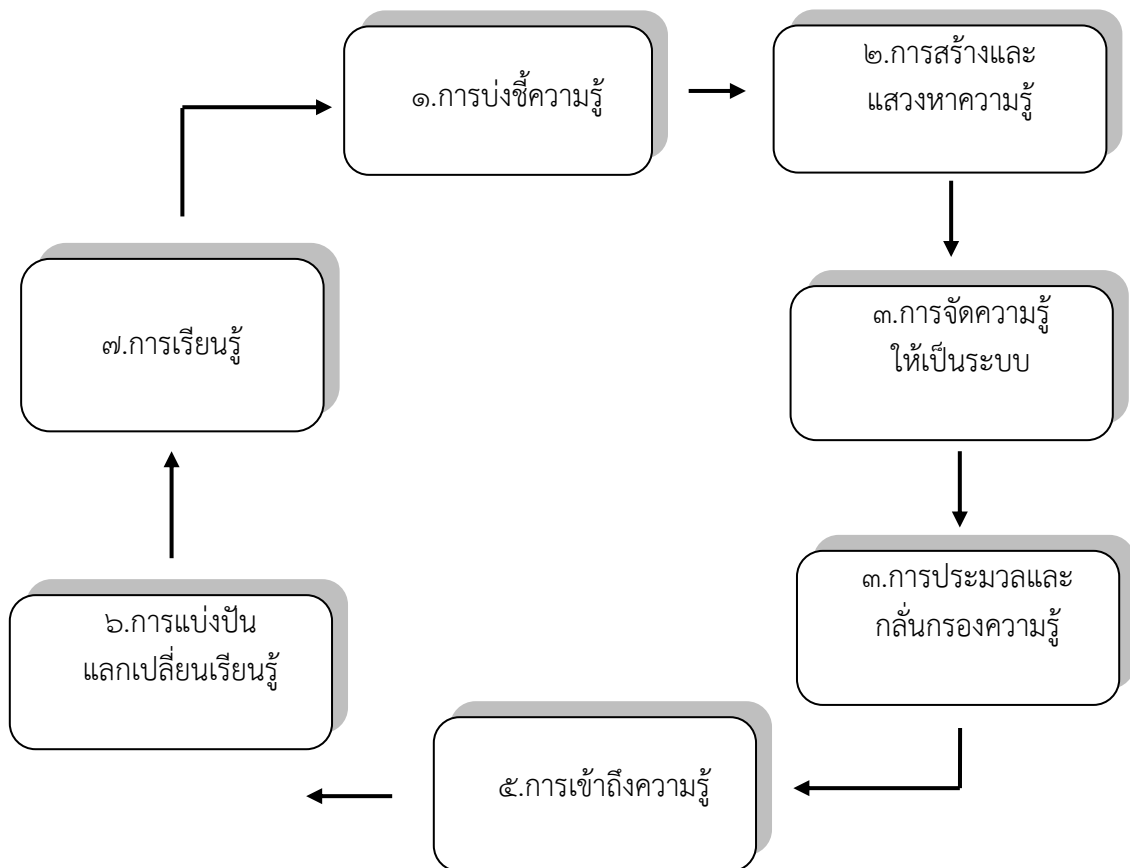
๖. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing)

กรณีเป็นความรู้ที่ชัดเจนอาจจัดทำเป็นเอกสาร ฐานความรู้ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น กรณีเป็นความรู้ที่ฝังลึกในบุคคลอาจจัดทำเป็นระบบทีมข้ามสายงาน (Cross-functional Team) กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม (Innovation & Quality Circles : IQCs) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice : CoP) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) การสับเปลี่ยนงาน (Job Rotation), การยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน หรือเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Forum) เป็นต้น

๗. การเรียนรู้ (Learning)

นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจแก้ปัญหา และปรับปรุงองค์กร

แผนผังกระบวนการจัดการความรู้ (แบบทั่วไป)

ผู้จัดทำ	ผู้ทบทวน	ผู้อนุมัติ
งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

Procedure Manual: ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน	ฉบับที่:	ปรับปรุงครั้งที่:	หน้า:
เรื่อง: การบริหารจัดการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ของ ปส.	๑	-	๗/๙

๕.๒ กระบวนการจัดการความรู้ตามแนวทางของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA)

ปัจจุบันสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติอยู่ระหว่างการศึกษาร่างงานความปลอดภัยสำหรับการจัดการความรู้ในหน่วยงานกำกับดูแลและหน่วยงานสนับสนุนที่จัดทำโดย IAEA ซึ่งในร่างฯ ดังกล่าวได้มีการนำเสนอวิธีการในการวิเคราะห์โครงสร้างความรู้ และแนะนำวงจรของการจัดการความรู้ ดังนี้

๑. การสร้างแผนการจัดการความรู้ (Building a KM Plan)

ศึกษาได้จากภาคผนวกหมายเลข ๔ เครื่องมือการประเมินความรู้ที่สำคัญ (Annex n°๔ Critical Knowledge Assessment Tool) และภาคผนวกหมายเลข ๕ แบบสำหรับแผนการจัดการความรู้ (Annex n°๕ Template for KM plan)

๒. การจัดการทรัพยากรความรู้ (Organisation of the Knowledge Resources)

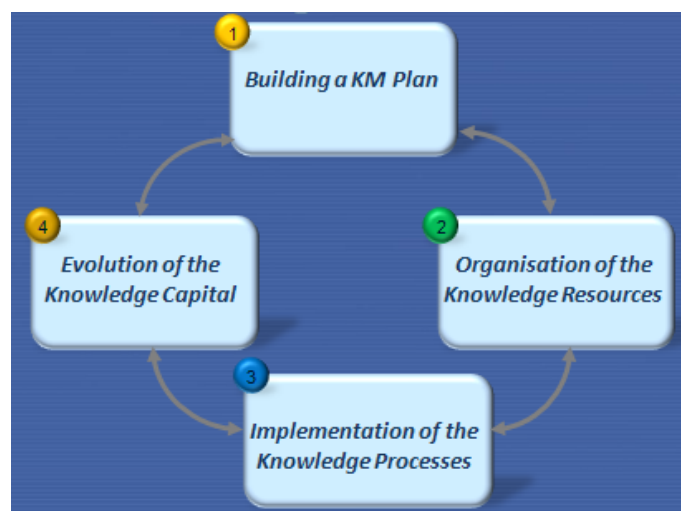
ศึกษาได้จากภาคผนวกหมายเลข ๖ การขัดเกลาเอกสารความรู้ (Annex n°๖ Elaborating Knowledge Based Documents) ภาคผนวกหมายเลข ๗ การออกแบบหนังสือความรู้ (Annex n°๗ Design of Knowledge Books) และภาคผนวกหมายเลข ๘ การอธิบายขั้นตอนบทเรียนที่ได้รับ (Annex n°๘ Lessons Learned Process Description)

๓. การดำเนินการตามกระบวนการความรู้ (Implementing KM Processes)

ศึกษาได้จากภาคผนวกหมายเลข ๙ เครื่องมือสำหรับการประเมินวุฒิภาวะของชุมชน (Annex n°๙ Tool for Community Maturity Assessment) ภาคผนวกหมายเลข ๑๐ แนวทางสำหรับขั้นตอนการดำเนินการถ่ายโอนความรู้ (Annex n°๑๐ Guide for Implementing a Knowledge Transfer Process)

๔. การพัฒนาการคลังความรู้ (Evolution of the Knowledge Capital)

ศึกษาได้จากภาคผนวกหมายเลข ๑๑ ความรู้จากกระบวนการนวัตกรรม (Annex n°๑๑ A Knowledge Based Innovation Process) ภาคผนวกหมายเลข ๑๒ เครื่องมือสำหรับการประเมินความสมบูรณ์ของนวัตกรรม (Annex n°๑๒ Tool for Innovation Maturity Assessment)

ผู้จัดทำ	ผู้ทบทวน	ผู้อนุมัติ
งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สำนักนโยบายและบริหารด้านพลังงานปรมาณู

รหัสเอกสาร: KM-...-...

ประกาศใช้วันที่: (ประกาศโดย DCC)

Procedure Manual: ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน

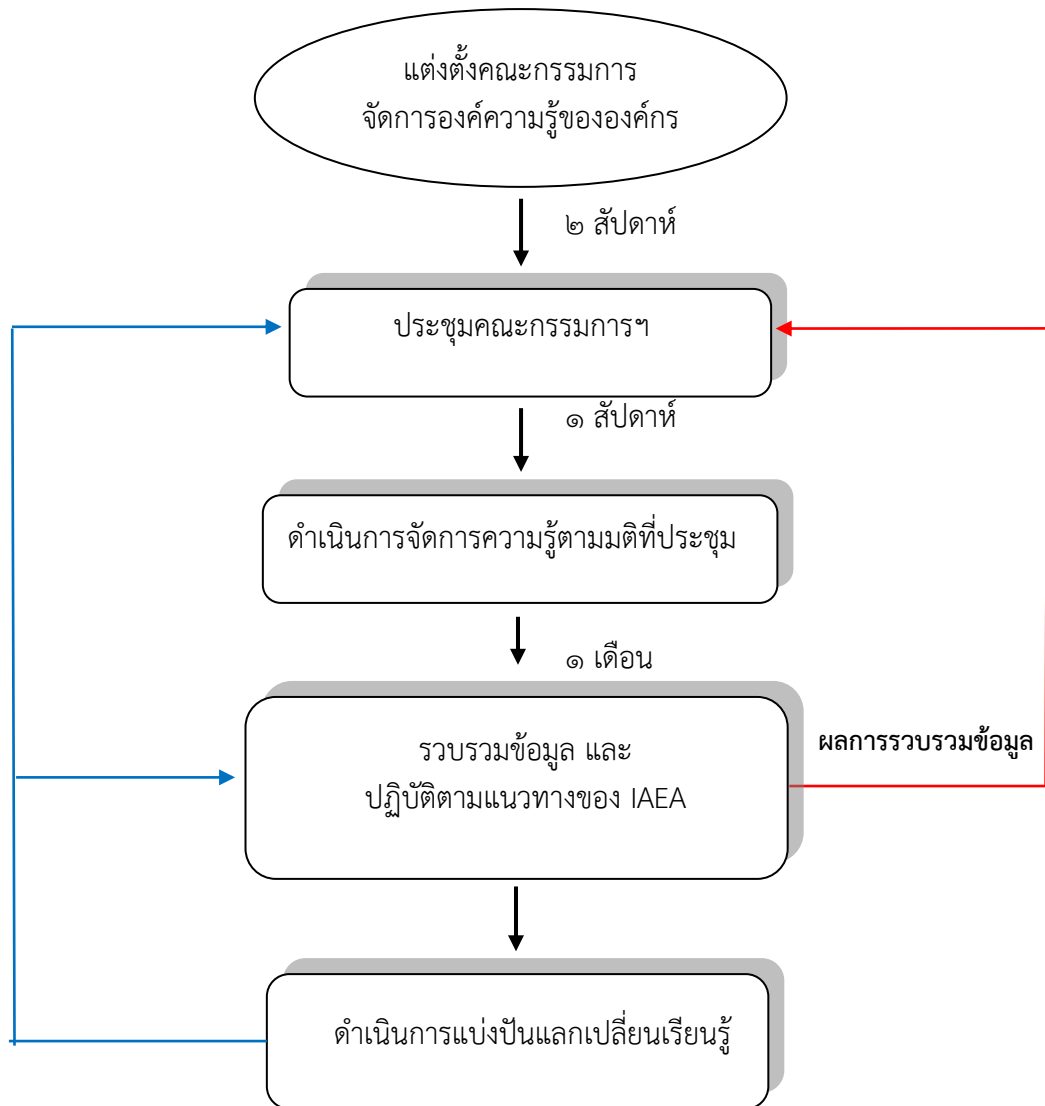
ฉบับที่: ๑

ปรับปรุงครั้งที่: -

หน้า: ๘/๙

เรื่อง: การบริหารจัดการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ของ ปส.

๖. แผนผังการปฏิบัติงานการจัดการความรู้ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติในภาพรวม

ผู้จัดทำ	ผู้ทบทวน	ผู้อนุมัติ
งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สำนักนโยบายและบริหารด้านพลังงานปรมาณู

รหัสเอกสาร: KM-...-...

ประกาศใช้วันที่: (ประกาศโดย DCC)

Procedure Manual: ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน

ฉบับที่:

ปรับปรุงครั้งที่:

หน้า:

เรื่อง: การบริหารจัดการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา ของ ปส.

๑

-

๙/๙

๗. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามระเบียบวิธีปฏิบัติงาน

การวัดผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดดำเนินการปีละ ๒ ครั้ง ตามรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ (วันที่ ๓๑ มีนาคม และ ๓๐ กันยายน ของทุกปี) ประกอบด้วย

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
ร้อยละของความสำเร็จในการจัดการความรู้ขององค์กร	ร้อยละ...

๘. เอกสารอ้างอิง

๘.๑ ร่างรายงานความปลอดภัยสำหรับการจัดการความรู้ในหน่วยงานกำกับดูแลและหน่วยงานสนับสนุนที่จัดทำโดยทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ

๘.๒ สรุปรายละเอียดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาคเรื่อง Knowledge Management at Regulatory Bodies and Their Technical Support Organizations and on Information and Communication Technology Interfaces ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ Korea Institute of Nuclear Safety (KINS) เมืองแดจอน ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้ จัดโดย Asian Nuclear Safety Network และ International Atomic Energy Agency โดยนางสาวกรรณิกา มณีวรรณ นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการพิเศษ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

๙. เอกสารแนบท้าย

เอกสารภาคผนวก ๑ คำสั่ง ปส. ที่ ๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการองค์ความรู้ (KM) ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

เอกสารภาคผนวก ๒ ร่างรายงานความปลอดภัยสำหรับการจัดการความรู้ในหน่วยงานกำกับดูแลและหน่วยงานสนับสนุนที่จัดทำโดยทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ

เอกสารภาคผนวก ๓ สรุปรายละเอียดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาคเรื่อง Knowledge Management at Regulatory Bodies and Their Technical Support Organizations and on Information and Communication Technology Interfaces ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ Korea Institute of Nuclear Safety (KINS) เมืองแดจอน ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้ จัดโดย Asian Nuclear Safety Network และ International Atomic Energy Agency โดยนางสาวกรรณิกา มณีวรรณ นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการพิเศษ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

ผู้จัดทำ	ผู้ทบทวน	ผู้อนุมัติ
งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์